

„Възможните майки“

Книгата „Възможните майки“ е съставена от текстовете на 116 жени, майки и не-майки, от различни страни, които разказват в тази книга за своето отношение към майчинството. Получи се един голям пъзел, който предизвиква читателя сам да открие как майчинството се мисли и живее в наши дни. „Възможните майки“ споделят не само своя опит, с текстовете си те предлагат на читателите и възможност за идентификация.

Специално за списание „Българите“ представяме четири от българските авторки в книгата, които живеят в България – Кремена Димитрова, Елена Такева, Милена Георгиева и Златна Костова. За да уважим частичната анонимност, с която книгата се отличава, (тази анонимност бе приветствана от повечето автори и именно тя изгради непресторения женски свят на книгата) тук няма да посочим коя от тях точно на кой от четирите текста е автор.

Във втората половина на годината предстои да излезе и италианското издание.

„Възможните майки“, замислен а като българо-италиански проект, е първата книга на издателство Скалино и може да бъде поръчана и по интернет: www.scalino.eu, www.alba-books.com (Емилия Миразчийска)

УСЕЩАНЕ ЗА ВЪЛШЕБСТВО ИЛИ ЗВЕЗДНИ МИГОВЕ ОТ ВСЕКИДНЕВИЕТО

Аз съм майка!

To be or not to be?!?

Този екзистенциален въпрос никога не е стоял пред мен.

Случи се както дишам – леко и без усилие. Естественият ход на живота предопредели малко преди да навърша двайсет и четири години да родя дъщеря си – най-красивото момиченце на света.

Един миг – раждането – и нищо вече не е същото!

Горещото лято на 1992 година – бял тензук се рееше по балкона ми както малкото облаци в синьото небе.

Липсваха така функционалните сега бебешки пелени, изкуствени заместители за хранене, лекарства за колики. Ранобудни опашки пред хранителните магазини огласяха квартала още от пет сутринта в очакване на доставките на мляко.

Подслаждахме чая и кафето си с ментови бонбони.

Такава бе тази година, в която родих дъщеря си, а и последвалата също. Удивително е как в момента, в който я гушках, всички странични несподобни губеха смисъл и единствено тя осмисляше дните и нощите ми.

Помня всеки миг болка от раждането на Вероника, който дори и след осемнайсет години не избледнява.

Болката, смесена с щастие – първоначалната плетеница от емоции и чувства, с която цял живот плетеш нишката, свързваща те с детето ти. Да бъдеш майка е както дишането – леко и неосъзнато, когато протича безпроблемно.

Вдишвам, издишвам – не отмервам дъха си, не осъзнавам, че дишам! Дишам и живея! Живея и съм майка! Правя закуска и режа филийката на войничета; бързаме за детската градина; за училище; играем си с куклите; уча я да брои до десет; чета приказки за феи; впитам в косите и цветя за тържеството; танцуваме с рокли за принцеси; правим си слънчеви бани в коритото на балкона; червило по устните; не отговаря на обажданията ми; влюбена е; разлюбена е; срещам приятеля и; пътува за първи път сама на море; губи се на летището в Лондон; закъсняваме за изпит, защото съм объркала Американския университет с Американския колеж; спорим; слушаме музика; гледаме филми...

Вдишвам, издишвам – не отмервам времето! Животът се случва на мен и моето дете!

Аз държах ръката и, за да я уча да изписва буквите красиво и я учех да смята. Тя ме учи „да свалям“ филми от Интернет.

Аз говоря английски от двайсет и пет години, но Вероника превежда от

испански при деловите ми срещи.

Аз и готвех зеленчукови пюрета, тя ми пече диетични кексчета с трици.

Кръговрат, който не спира.

Аз и моето дете! Моята майка и аз!

Кръговрат на природата!

Чета „Дзен“ и усещам как всемирната мъдрост се влива у мене, а час по-късно дъщеря ми с една дума ме взривява.

Скачам с бърнджи и ме обхваща неконтролируем страх. Единствената мисъл, която пулсира в съзнанието ми е: „Детето ми“ и се оставям на гравитацията.

Когато Вероника скочи с бърнджи, аз дори не подозирах, че се случва!

Когато аз скачах – майка ми не подозираше също!

Учейки децата си да растат в този свят, същевременно те учат нас ежесекундно да се вглеждаме в себе си и да осъзнаваме първоизточника си – нашите майки!

Изтриват сълзите ни с пухкави пръстчета, целуват ни всеотдайно, променят плановете ни в последния момент, разбиват представите ни, правят ни щастливи, уплашени, гневни, горди, безпомощни, смешни...

И когато ги прегърнем, земното кълбо спира да се върти, планетите променят своя ход и неусетно разбирате, че най-безценният дар, който имаме е тук, в прегръдките ни.

ка! Имам гъвкаво тяло, хубав широк ханш, малка талия, здрави крака. Ходя на йога. Казват, че е полезно за родилки.

Обичам децата на приятелките си. Помагала съм им много. Пипала съм детско аки, сменяла съм и пелени, и памперси, къпала съм бебета, приспивала съм. Пея добре, рисувам добре, обичам да си играя с кукли, да правя замъци, да пускам хвърчила, да ритам топка, да се катеря, да карам колело. Работила съм в куклен театър.

Децата ме харесват. Искат да си общуват с мен. Вдъхвам им доверие, в същото време имам респект. Наричат ме на малко име, с онова сладко „Р“ по средата. Рошльовци.

Плача на филми, в които има деца, раждане, заглеждам се след тичащи момченца и момиченца. Непрекъснато търся контакт с тях. Примирам при гледката на млад татко с количка. Няма друго толкова убедително доказателство за съществуването на Бог! Всяка майка с дете в скута си е по-красива и по-божествена от Дева Мария!

Тогава защо аз, здравата 35-годишна не-кариеристка с патриархално възпитание, мъж и къща нямам деца? А? Защо?

Цялото ми съзнание и същество се държи все още неразпаднало се и неразбунтувало се, защото приема факта за временен, за ситуация, за етап.

Това е, казвам си, крачка, изпитание, подготовка. То не е избор, не е избрана позиция. А ситуация. Тъпа, но ситуация. И тук, в никакъв случай не искам да си измивам ръцете само с нежеланието на мъжа до мен да има деца. Защото дори разговор по темата с него е невъзможен. Не мога да твърдя с категоричност, че той „НЕ ИСКА“. Мъже се напускат, мъже се намират. Но дали търсенето на баща, на осеменител, на „донор“, за да родя сега, защото после ще ми е късно, не обрича бащинството, а и майчинството, въобще родителството в самоцел, в нещо на всяка цена, във „всички така правят“.

Учили са ме на търпение и вяра. Всичко хубаво в живота ми е ставало благодарение на тази непоколебимост в желанията и вярата, че няма начин да няма начин. Така си мисля

и за майчинството. Няма да ме пропусне. Няма да ми избяга. Знам, че ще стане не по планиран, режисиран и дресиран начин. Ще стане просто като дишането. Защото вярвам, че ми е писано. Вярвам, че клетките ни имат памет. Духът – също. Затова в сънищата си кърмя, приспивам деца и съм бременна.

Отлагането, чакането прави родителството по-мъдро, по-смислено, по-желано. Тогава всичко е изпълнено с благодарност и любов, с осъзнаване и с търпение. А това е много по-духовно.

С децата си и ние ставаме деца, нали? Искам като стана майка, да имам и да бъда желано дете. Да бъда съсъд на божествено тайнство, да се разтворя в детето си, а не да го обвинявам за пропиляната ми младост, кариера, мечти.

Има време за маслинчице моя, шушулчице, прелестинче, малка любопитка, сладост-радост... то си идва от само себе си. С вярата и убедеността. Звучи наивистично, примиренческо и глупаво, но в избора си искам да се харесаме на себе си, на обществото или на Бог? Аз избирам Бог, и знам, че той е в мен! Иначе досега да е направил магистрала от знаци, че греша.

КАЗВАТ, ЧЕ 22 ГОДИНИ Е ИДЕАЛНАТА ВЪЗРАСТ

Allegretto

Казват, че 22 години е идеалната възраст една жена да стане майка. Сигурно е така. Нямах и най-бегла представа какво ми предстои и каква отговорност е да имаш дете. На мен това ми се случи точно на 22. Бях твърде млада и неопитна, признавам. Домакинската работа беше нещо непознато за мен и освен да свиря на пиано, друго не можех да правя. Болната амбиция на майка ми, дъщерите и на всяка цена да станат музикантки, явно ме беше откъснала от действителността. Това, което се искаше от мен, бе да свиря и да ходя на уроци. Не бе необходимо да чистя и да мия чинии. Малко хора знаят какво представлява психиката на музиканта. Докато другите деца

НЯМА НАЧИН ДА НЯМА НАЧИН

Аз съм не-майка, аз съм празен съд, аз съм ходещо несъвършенство от женски род. Гледам жените с кореми, непразните жени и тихо реда молитви като коани.

Здрава съм, имам къща, имам мъж, нямам деца. Не съм карриеристка, не съм егоист, не пътувам много, нямам любовници. Имам куче.

Понасям болка умерено, нямам фобии, издръжлива съм. Цикълът ми е чудесен! Като часовник, без греш-

решаваха задачи, аз пресъздавах на пианото образи, чувства и настроениния, болка и страст. Живеех в един нереален свят. Последният ми изпит по пиано беше точно, когато бях на 22 години – бременна в седми месец. Казват, че плодът чува и реагира на музика. Може би затова дъщеря ми е толкова музикална.

Lento

И ето, че се озовах в един малък старинен град в северна Германия. В началото бях като зашеметена от старинните сгради и архитектурата, а после и от лъскавите магазини, в които имаше всичко; от чистотата и реда, които царяха навсякъде. В този далечен град хората не бяха особено дружелюбни и гледаха с леко презрение чужденците. Забързани в ежедневието си, изчезваха като сенки по домовете си някъде към осемнайсет часа, оставяйки мъртъв град. Липсваха ми светлинките в прозорчетата и пламъчетата в сърцата. Липсваха ми хората по улиците вечер и слънцето сутрин. Беше винаги мрачно, дъждовно. На запалена лампа бяхме от сутрин до вечер.

И така в един мартенски ден – първият ден от астрономическата пролет се роди дъщеря ми. Тогава живеехме на общезитие и тя съвсем естествено се превърна в атракция сред студентите. Подхвърляна от ръце на ръце, тя от бебе свикна с различни хора и се усмихваше на всеки. Растеше здрава, с характер, първата и дума беше „дай“. Искаше всичко. Играчки, храна, разходки.

Stringendo

За съжаление нямах късмет с избора ми на съпруг и започнаха проблемите, които доведоха до раздяла. Оказа се, че имаме редица несъответствия в начина на мислене, начина на възпитание на дъщеря ни и куп други неща. Намесата на негови роднини само ускори нещата. Разбира се, и двамата имахме вина за това. Аз бях твърде неопитна, а той дребнав и безкомпромисен.

Завърнахме се двете в България, в най-голямата криза, когато „паспорт беше жълтата книжка в Жан-Жоржия“, както се пееше в една песен от този период. Нямах друг

избор, а колко бях щастлива отново сред приятелите ми! Моите верни приятели, които винаги са ме спасявали! Накъде съм без тях?

И така, моята дъщеричка растеше и понеже виждаше татко си рядко, се привърза много към мен. Милата тя, дори четири-петгодишна твърдеше, че като порасне ще се омъжи за мен.

Всичко, от което моята майка ме лиши, и бе дадено с пълни шепа. Тръгна на четири годинки на градина с голямо желание и без плач, а не като мен, която бях гледана до шестгодишна възраст от жена в къщи. Още си спомням как подскочаше с раничката щастлива. От първи клас се научи да приготвя уроците си сама и до ден днешен не съм седнала нито веднъж с нея да уча. Съвсем не беше така с мен в ученическите ми години. Бях непрекъснато контролирана. За разлика от мен, никога не бе навлечена с излишни дрехи, които да я изнежват и ядеше само, когато искаше и каквото искаше. А аз, горката, още си спомням киселото мляко с бисквитите, които бях задължена да ям всяка вечер.

Постепенно стъпих на краката си и предсказанието на бившия ми мъж, че приятелите ще ми носят сандвичи, за да не умра от глад, не се сбъдна. Излязох костелив орех. И ето ме сега, горда майка на шестнайсетгодишна дъщеря.

Dolce

Мисля, че всяка майка би се зарадвала на подобно пожелание и признание за рождения си ден. Затова реших да го споделя с вас:

*A brilliant mother for a million! Love you!
P.S. Of course for more than a million!*

Мамеее, честит рожден ден! Обичам те многооооо! Ти си най-невероятния родител на планетата! Благодаря ти, че си такъв пич и винаги ме разбираш и подкрепяш! (продължавай в същия дух!) Пожелавам ти винаги да сияеш от щастие и да се усмихваш! Също така много здраве, щастие и късмет! Не спирай да обръщаш внимание на красотата на живота!

your obedient, lovely daughter

КРАТКОСТИШИЯ ОТ ЕДИН ДНЕВНИК

3 януари
Когато имаш дете...
Знаеш, че си обичана от Бог и от поне един смъртен.

5 февруари
Децата ми през зимата
Първо чувам смеха им. После ги виждам през прозореца: до кръста са в сняг!

25 март
Благовещение
В парка, сред цветя, майка и дете слагат шапки на жълъди.

27 май
Играчка-плачка
В парка едно момченце в краката ми се усуква: „Стани ми майка!“

28 юли
Доверие
Лястовичките дават да пипам децата в гнездото им...

20 август
Майчинство
Кучета в съседския двор. Сред тях – котка. Кърми малките си.

5 септември
Мама
„Искаш ли?“ – предлага ми чинията си мама, когато я питам харесва ли й храната в болницата

10 септември
Сине
Хладно утро. Затоплям стаята с усмивка и те будя.

25 септември, 2009
Използване на прясно-научените думи
„Зла вещица“ е мама, казва малкият ми син. С обич.

28 септември
Есен
Есенно утро. Деца пеят зад прозорците на забавачката. Чувам гласа на моя син.

5 ноември
Бездетната
Гледа котки и цветя. Няма на кого да ги подари...